

1

Binnenland Actueel
~~Het~~ 16 april 2002

Kolenconvenant verplicht energieproducenten tot CO₂-reductie

De vijf elektriciteitsproducenten in Nederland verplichten zich voor de periode 2008-2012 tot een vermindering van de CO₂-uitstoot met 6 Mton. De reductie zal grotendeels worden gerealiseerd uit het meestoken van biomassa in kolencentrales. Die afspraken hebben de bedrijven met de overheid bereikt in het 'Convenant kolencentrales en CO₂-reductie', kortweg Kolenconvenant.

Over het convenant is langdurig onderhandeld tussen de ministers Jorritsma (Economische Zaken) en Pronk (Milieu), brancheorganisatie Energie Ned en de vijf producenten. Jorritsma heeft de Tweede Kamer gemeld dat het akkoord op 24 april wordt ondertekend. De overheid verplicht zich hiermee tot een onverminderde voortzetting van het huidige stimuleringsbeleid voor biomassa.

De vrijwillige afspraken in het Kolen-

convenant dragen bij aan de klimaatdoelstelling van Nederland op basis van het Kyoto-verdrag. Producent Electrabel zal haar CO₂-uitstoot terugbrengen met 0,466 Mton via de biomassa-inzet van 73,8 MWe. Reliant Energie verplicht zich tot een reductie van 0,488 Mton met een inzet van 77,2 MWe aan biomassa. E.ON Benelux gaat voor 0,805 Mton reductie met een biomassa-inzet van 127,5 MWe en het productiebedrijf van Essent verplicht zich tot een reductie van 0,931 Mton met een biomassa inzet van 147,37 MWe. IPZ heeft een CO₂-reductie van 0,310 Mton voor ogen met een inzet van 49,13 MWe.

De bedrijven zullen ook deelnemen aan het zogenoemde Benchmarking-convenant. Hiermee verplichten zij zich tot het nemen van diverse maatregelen waarmee zij op het gebied van energieficiency tot de beste van de wereld behoren. LJ

Ing. A.M.L. van Rooij
't Achterom 9a
5491 XD Sint Oedenrode

iefnummer 96/1807 HPK/HPK
ndeld door mr. H.P. Kylstra doorkiesnummer 471820
w kenmerk
Datum 10 april 1996
Betreft Houtverduurzamingsmiddelen o.b.v. CCA

Geachte Heer van Rooij,

In vervolg op mijn schrijven van 21 februari jl. bericht ik u als volgt.

Ik hecht er aan, alvorens in te gaan op de in uw brief van 10 december 1994 aangesneden kwesties, een schets te geven van de met de toelating van bestrijdingsmiddelen gemoeide verantwoordelijkheden, enige informatie te verschaffen over de toelating van CCA-houtverduurzamingsmiddelen en de besluitvorming van het College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen over deze middelen en de reikwijdte van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 aan te geven.

Verantwoordelijkheden inzake de toelating van bestrijdingsmiddelen.

Het College is verantwoordelijk voor het binnen de kaders van wet- en regelgeving uitvoeren van het beleid inzake de toelating van bestrijdingsmiddelen zoals dat geschiedt sinds het aantreden van het College d.d. 1 januari 1993.

Het College is niet verantwoordelijk voor wet- en regelgeving en het toelatingsbeleid inzake bestrijdingsmiddelen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de vier betrokken bewindslieden (Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer; Sociale Zaken en Werkgelegenheid).

Ook voor de uitvoering van het toelatingsbeleid zoals dat geschiedde tot 1 januari 1993 draagt het College geen verantwoordelijkheid.

Het College kan kortom aangesproken worden op het binnen de kaders van wet- en regelgeving uitvoeren van het beleid inzake de toelating van bestrijdingsmiddelen sinds 1 januari 1993.

Voorzover uw brief van 10 december 1994 hierop betrekking heeft zal deze in het navolgende worden beantwoord.

Per 10-10-95 Telefoon: 0317 - 471810 / Telefax: 0317 - 471899

Feiten inzake de toelating van CCA-houtverduurzamingsmiddelen.

Houtverduurzamingsmiddelen op basis van koper, chroom en arseen zijn, zo is uit de beschikbare dossiers opgemaakt, toegelaten sinds 1976.

In de loop der tijd is de formulering van het toelatingsbesluit enkele keren gewijzigd en aangescherpt teneinde het beoogde toegestane gebruik beter te omschrijven.

Het College heeft vlak na zijn aantreden (mei 1993) de toelatingen van de CCA-houtverduurzamingsmiddelen van het zogeheten type C verlengd tot 1 juni 1998. De toelatingen van de CCA-houtverduurzamingsmiddelen van het zogeheten type B heeft het College met het oog op de beëindiging van de toelatingen na een redelijke overgangstermijn verlengd tot 1 juni 1994. Met ingang van 1 juni 1994 zijn de toelatingen van deze type B middelen beëindigd.

Grondslag besluitvorming College.

Het College heeft de toelatingen van de CCA-houtverduurzamingsmiddelen van het type C verlengd tot 1 juni 1998 op grond van de volgende overwegingen.

Ten tijde van de besluitvorming inzake CCA-houtverduurzamingsmiddelen bevond het College zich in de aanloopfase en werd het College geconfronteerd met de eisen van continuïteit in de besluitvorming van de overheid inzake de toelating van bestrijdingsmiddelen. Tegen deze achtergrond heeft het College besloten de toelatingen van deze houtverduurzamingsmiddelen te verlengen op basis van de besluitvorming en de daaraan ten grondslag liggende toelaatbaarheidsbeoordeling van voor het aantreden van het College.

Aan de besluitvorming van het College ligt derhalve geen hernieuwde inhoudelijke beoordeling van de verdere toelaatbaarheid van de CCA-houtverduurzamingsmiddelen ten grondslag. Deze besluitvorming, het zij herhaald, is gebaseerd op voornoemde overweging met betrekking tot de continuïteit van besluitvorming alsmede op de voor het aantreden van het College uitgevoerde toelaatbaarheidsbeoordeling.

Verdere besluitvorming inzake CCA-houtverduurzamingsmiddelen.

Ten behoeve van de besluitvorming over de verlenging van de toelatingen na 1 juni 1998 zullen de risico's voor mens en milieu van het gebruik van de CCA-middelen en van het gebruik van het met de CCA-middelen behandelde hout opnieuw worden beoordeeld. Daarbij zal al het beschikbare onderzoek met betrekking tot de risico's voor mens en milieu worden meegenomen. Indien uit deze beoordeling blijkt dat het gebruik van de CCA-

houtverduurzamingsmiddelen niet langer toelaatbaar is zullen de toelatingen van deze middelen worden beëindigd.

Reikwijdte Bestrijdingsmiddelenwet 1962.

Voor een goed begrip van de onderhavige kwestie is het van belang te onderscheiden tussen:

1. de fase van het gebruik van houtverduurzamingsmiddelen bij het verduurzamen van hout;
2. de fase van het gebruik van het verduurzaamde hout;
3. de fase waarin het verduurzaamde hout als afval moet worden beschouwd.

De Bestrijdingsmiddelenwet 1962 en daarmee de besluitvorming inzake de toelating van bestrijdingsmiddelen heeft betrekking op fase 1 en 2. Het College kan derhalve bij de besluitvorming over de toelating van houtverduurzamingsmiddelen geen rekening houden met de afvalfase van het verduurzaamde hout.

Zoals hiervoor reeds aangegeven zal het College tijdig voor 1 juni 1998 de verdere toelaatbaarheid van CCA-houtverduurzamingsmiddelen beoordelen. Daarbij zal, naast de risico's van het gebruik van de middelen bij de verduurzaming van hout (fase 1), uiteraard ook de blootstelling van mens en milieu aan de uit het verduurzaamde hout vrijkomende stoffen (fase 2) worden betrokken.

Overige kwesties inzake de toelating van CCA-houtverduurzamingsmiddelen.

In uw brief van 10 december 1994 snijdt u een aantal kwesties aan die op het werkterrein van het College liggen. Hierop wil ik in het navolgende ingaan.

Arseenzuur of arseenpentoxide.

Het is juist dat met het besluit van 6 april 1992 de naam van de in het houtverduurzamingsmiddel aanwezige arseenverbinding is veranderd van "arseenzuur" in "arseenpentoxide".

Deze naamgeving zegt echter meer over de voor het fabriceren van het middel gebruikte grondstof dan over de in het geproduceerde middel aanwezige verbinding of verbindingen. Achtergrond hiervan is het volgende. De in de praktijk van houtverduurzaming gebruikte naam "CCA-middelen" staat voor "koper-chroom-arseen-middelen".

De oudste handelsmiddelen waren geformuleerd op basis van de in water oplosbare verbindingen kopersulfaat, kaliumbichromaat en arseenzuur. Arseenzuur is overigens niets anders dan arseenpentoxide in water.

Deze min of meer granulaire produkten werden in de houtverduurzamingsbedrijven toegevoegd aan en opgelost in water om de verduurzamingsoplossing te maken. Omdat dergelijke, deels granulaire, deels ook poedervormige produkten bij het verwerken kunnen stuiven was het uit arbeidshygiënisch oogpunt een grote verbetering toen de produkten als een hooggeconcentreerde oplossing (in de vorm van een pasta) op de markt kwamen. Later bleek

het mogelijk CCA-middelen te formuleren uitgaande van de oxiden, te weten koper(II)oxide, chroomtrioxide en arseenpentoxide.

In een waterige oplossing is er geen sprake meer van het voorkomen van de genoemde uitgangsubstanties, of dit nu gaat om kopersulfaat, kaliumbichromaat en arseenzuur of om koper(II)oxide, chroomtrioxide en arseenpentoxide. Wat in de oplossing aanwezig is, is primair een mengsel van ionen.

Het zal u uit het voorgaande duidelijk zijn geworden dat het niet mogelijk, niet zinvol maar ook niet strikt noodzakelijk is om op het toelatingsbesluit aan te geven in welke hoedanigheid (of fysisch-chemische vorm) de werkzame stoffen in het betreffende houtverduurzamingsmiddel aanwezig zijn. Het is eigenlijk alleen mogelijk om aan te geven welke uitgangsubstanties (grondstoffen) bij het formuleren van het middel zijn gebruikt. Daarbij komt dat het goed mogelijk is voor handhavingsinstanties om op basis van de grondstoffen de samenstelling van het produkt te controleren. De controle van de samenstelling van dit type produkt wordt namelijk gebaseerd op de bepaling van de hoeveelheid van de elementen koper, chroom en arseen.

Tegen deze achtergrond is de omschrijving van de naam van de werkzame stof aangepast. De samenstelling van de toegelaten CCA-houtverduurzamingsmiddelen is daarbij ongewijzigd gebleven.

Chroom VI of Chroom III.

Het chroom in de CCA-houtverduurzamingsmiddelen is inderdaad hexavalent. Bij het zogenoemde fixeren van deze houtverduurzamingsmiddelen dat plaatsvindt bij het verduurzamen van hout worden de chroom-VI-verbindingen omgezet in chroom-III-verbindingen. Deze omzetting is, voorzover thans bekend, bij een adequate fixatie kwantitatief. In de fase van gebruik van het verduurzaamde hout en in de afvalfase speelt het vrijkomen van chroom-VI-verbindingen in het milieu derhalve geen rol.

Risico's voor gebruikers en omwonenden.

Het in de brief van de Heer C. Tissen d.d. 2 november 1994 aan de Voorzitter van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State genoemde onderzoek inzake de risico's voor gebruikers en omwonenden zal, voorzover beschikbaar voor het College, worden meegenomen in de besluitvorming over de verdere toelaatbaarheid van de in het geding zijnde houtverduurzamingsmiddelen na 1 juni 1998.

Arseenhoudend afval van metaalindustrie en ertssmelterijen.

In het kader van de besluitvorming over de toelaatbaarheid van CCA-houtverduurzamingsmiddelen op basis van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 is de omstandigheid dat er sprake is van afvalstoffen van de metaalindustrie en ertssmelterijen niet relevant. Relevant is de aard van deze stoffen met het oog op de deugdelijke werking van de op deze stoffen gebaseerde verduurzamingsmiddelen en de met het gebruik van deze middelen gemoeide risico's voor mens en milieu.

Overige kwesties buiten de competentie van het College vallend.

De kwesties inzake het werkprogramma milieumaatregelen impregneerbedrijven, het indicatief meerjarenprogramma milieubeheer, het handelen in strijd met de arbeidsomstandighedenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, het niet beschikken over een extern veiligheidsrapport op grond van het Besluit risico's zware ongevallen en een rampenbestrijdingsplan, de Nederlandse Emissie Richtlijnen lucht, de samenwerking tussen ondernemers en overheid met betrekking tot arseenhoudend afval van metaalindustrie en ertssmelterijen en de vermeende valsheid in geschrifte vallen buiten de competentie van het College.

Voor wetgeving en beleid op het gebied van milieu in het algemeen en (chemisch) afval in het bijzonder is het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer verantwoordelijk, voor wetgeving en beleid op het gebied van arbeidsomstandigheden het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is eerstverantwoordelijke voor de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. U dient zich voor genoemde kwesties tot deze ministeries te wenden.

Ik hoop u met het voorgaande naar genoegen te hebben geïnformeerd.

Prof. dr. J.S.M. Boleij
(secretaris)

De heer ing. A.M.L. van Rooij
't Achterom 9a
5491 XD Sint Oederode

Ons kenmerk
GZB/C&O/963400

Inlichtingen bij
G. Houben

Doorkiesnummer
3406705

Rijswijk
2 september 1996

Onderwerp
CCA-houtverduurzaming

Bijlage(n)

Uw brief
11-6-96
16-8-96

Geachte heer Van Rooij,

Allereerst zou ik langs deze weg mijn verontschuldigingen willen aanbieden voor het feit dat een antwoord op uw brief van 11 juni jl. u nooit heeft mogen bereiken. Met dit schrijven zal ik dan ook zowel uw brief van 11 juni als uw brief van 16 augustus jl. willen beantwoorden.

Naar aanleiding van uw bovenvermelde brieven wil ik u complimenteren met uw grote betrokkenheid bij de problematiek van de houtverduurzaming. Ik waardeer het zeer, wanneer burgers uiting geven aan hun zorg voor een publiek belang. Het is mij bekend dat u niet alleen met mij, maar al vele jaren met andere instanties over deze problematiek correspondeert, waaronder de eveneens bij de Bestrijdingsmiddelenwet betrokken minister van VROM.

Het spijt mij u te moeten zeggen dat uw laatste brieven voor mij geen wezenlijk nieuwe gezichtspunten hebben opgeleverd. In uw brief van 11 juni gaat u in op de puur formele vraag van de verantwoordelijkheid voor de toelating van houtverduurzamingsmiddelen op grond van de Bestrijdingsmiddelenwet. Hoewel in formele zin die verantwoordelijkheid bij mij ligt, tezamen met andere betrokken bewindspersonen, is de praktische uitvoering van de toelating gelegd bij het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Inhoudelijk heeft u over de toelating van zg. CCA-houtverduurzamingsmiddelen gecorrespondeerd met het CTB. Ik kan mij vinden in hetgeen het CTB, laatstelijk in een brief van 10 april 1996, over dit onderwerp aan u heeft meegedeeld.

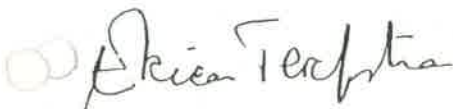
Voor zover u in uw brieven de milieu-aspecten van verduurzaam hout in de afvalfase aansnijdt, mag ik u erop wijzen dat de primaire verantwoordelijkheid voor die problematiek niet bij mij, maar bij de minister van VROM ligt.

VVF

Gelet op het bovenstaande moet ik u helaas mededelen, dat ik van een door u voorgesteld gesprek niet de verwachting heb dat het nieuwe gezichtspunten zal opleveren. Om die reden wil ik u dan ook voorstellen om de discussie te beperken tot de voorliggende correspondentie, in het vertrouwen u, uiteraard binnen mijn verantwoordelijkheden, voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Erica Terpstra

4

VERSLAG CHEMISCH ONDERZOEK VAN SUPER WOLMANZOUT CO

datum	: 19 maart 1991
chem. onderzoek	: CO/91/15
Naam aanvrager	: Hickson garantor B.V.
Adres	: Postbus 243
Plaats/land	: 6500 AE Nijmegen
Lab.nr.	: 7000
Aanvraagnr. C.T.B.	: 90-149 TT
Opdracht voor onderzoek	: 03-08-1990
Monster ontvangen d.d.	: 10-07-1990

OPGEGEVEN SAMENSTELLING *)

	g/l
Chroomtrioxide ($\geq 99,5\%$)	535
Koper(II)oxide ($\geq 96,3\%$)	195
Arseenzuur (80%)	468

*) Volgens brief firma d.d. 03-07-1990 (CTB 90/3186)

METHODEN VAN ONDERZOEK

Chroomtrioxide	: titrimetrisch
Koper(II)oxide (als Cu)	: AAS
Arseenzuur (als As)	: AAS
pH	: potentiometrisch

RESULTATEN

opgegeven:

bepaald

Chroomtrioxide	532,3 g/l	496,1 g/l
Koper(II)oxide	187,8 g/l	180,9 g/l
Arseenzuur	374,4 g/l	366,0 g/l
Dichtheid	1,75 g/ml	1,72 g/ml
pH (puur)	-	< 1

CONCLUSIE:

De analyse is in redelijke overeenstemming met de opgegeven samenstelling.

scheikundige.

uit rapport "Duurzaam hout" 5
van Remi Poppe (2de lid) Goed fact
van de S.F. - (okt 1990)

2.2. Impregneervloeistoffen

- creosootolie

Hout kan verduurzaamd worden met creosootolie, een verbinding die uit steenkoolteer gewonnen wordt. De belangrijkste producent van creosootolie in Nederland is Cindu Chemicals B.V. te Uithoorn. Creosootolie bestaat hoofdzakelijk uit hoog- en laagmoleculaire PAK's (Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen). Het verduurzamen van hout met creosootolie kan gebeuren volgens de drie in paragraaf 2.1 beschreven methoden. Bij een gemiddeld creosoteerbedrijf (5000 m³ hout per jaar) komt een afvalwaterstroom van ca. 200 liter per dag vrij (de Vries, 1984). Dit afvalwater bevat hoge concentraties van PAK en fenol. Ook de luchtvervuiling bij houtverduurzamingsbedrijven is een groot probleem. Naar schatting gaan bij deze bedrijven per jaar 300.000 kilogram PAK's de lucht in. Een interessante saneringspost voor het programma Koolwaterstoffen 2000 (VROM).

- wolmanzout en daarmee vergelijkbare impregneerzouten

Wolmanzout wordt meestal via de vakuümdrukmethode met of zonder stoomfixatie in het te verduurzamen hout gebracht.

Wolmanzout of CCA bestaat uit koper-, chroom- en arseenzouten.

In Nederland zijn deze zouten voornamelijk afkomstig van Billiton N.V. te Arnhem. Het zijn in feite afvalzouten van de metallurgische processen.

Superwolmanzout-CO bestaat uit 193 g/l arseenzuur (als As), 276 g/l chroomtrioxide (als Cr) en 157 g/l koperoxide (als Cu).

Superwolmanzout-CO wordt onder andere geleverd door van Swaay-garantor te Nijmegen. De doodskop op de verpakking geeft aan dat het om een zeer giftige stof gaat.

Superwolmanzout-B bestaat 307 g/l chroomtrioxide en 190 g/l koperoxide.

Superwolmanzout-D bestaat voor 15 % uit kaliumbichromaat, voor 13,7 % uit natriumarsenaat en voor 12,8 % uit natriumfluoride.

Ook wordt wel Basilit CFK gebruikt, voor 63,7 % bestaande uit ammoniumbichromaat en voor 36,3 % uit kopersilicofluoride.

Arseen staat op de lijst van zwarte stoffen en is in landbouw-bestrijdingsmiddelen verboden. Voor houtverduurzaming mag arseen merkwaardigerwijs nog wel worden toegepast als bestrijdings-middel. Een verklaring hiervoor hebben wij niet kunnen krijgen.

2.3. Hoeveelheden

In 1987 werden in Nederland 9645 ton steenkool-oliedestillaten (creosootolie) gebruikt als houtverduurzamingsmiddel. Daarnaast werden 92 ton arseen, 395 ton koper en 123 ton chroom voor houtverduurzaming meestal gecombineerd gebruikt (bron: ROM, jaargang 7, nummer 6).

Door de Nederlandse Spoorwegen werd in 1986 2400 ton creosootolie gebruikt voor de verduurzaming van dwarsliggers (CBS, 1989). Na de landbouw is de houtverduurzamingsindustrie de grootste gebruiker van bestrijdingsmiddelen.

Aan de heer drs. J. Pronk
Minister van VROM
Ministerie VROM
Rijnstraat
Den Haag.

datum : 10 augustus 1998

betreft: uw benoeming en verbod wolmanimpregneerzouten CCA type C (Hickson/Shell)

Zeer geachte heer Pronk.

Ter gelegenheid van uw benoeming tot Minister van het Ministerie VROM, zend ik
erbij mijn hartelijke gelukwensen.

Als toenmalig Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heb ik steeds met
belangstelling uw werk als minister voor Ontwikkelingssamenwerking gevolgd.

Uw sociale bewogenheid voor de gewone man en vrouw in de Samenleving respecteert
ik en hoop dat u binnen het VROM eveneens deze uitstraling zult blijven behouden.
Destijds was ik plv. Lid van de Commissie VROM. Samen met de collega's heb ik mij
voor een goed milieu optimaal ingezet. Aan uw voorgangster, mevr. Margaretha de Boer,
heb ik zelfs schriftelijke vragen gesteld om het gebruik van het Hout-
impregneermiddel (wolmanzouten, type C) volledig te verbieden. Hiervoor bestond een
Kamerbrede meerderheid onder de collega's. Helaas blijken de multi-nationale krachten
(Hickson/Shell) sterker te zijn dan de toenm. minister van VROM.

Bedoelde Wolmanzouten CCA, type C blijken zeer Kankerverwekkende stoffen, zoals arseen
en chroom 6 in hoge mate te bevatten. Vooral kinderen zullen daarvan de dupe worden.
Bekend is dat geïmpregneerd vurenhout met wolmanzouten CCA, type C (groene kleur)
veelvuldig voor o.a. speeltoestellen wordt gebruikt. Ook erfafscheidingen enz. worden
momenteel in heel Nederland van dit gevreesde hout gemaakt.
Notabene uw eigen Ministerie heeft in een rapport van 1989 het grote gevaar van
o.a. arseen voor de volksgezondheid terecht aangegeven. Daarnaast heeft het LMO in
1994 het gevaar van toepassing van wolman CCA zouten type C gerapporteerd.

Het bekende EKOLOGISCH KENNIS CENTRUM EKC uit Sint Oedenrode heeft zeer recent
bij de Raad van State, met redenen omkleed, een goed pleidooi tot algeheel verbod van
dit kankerverwekkend CCA zout type C gehouden. De volksgezondheid is in groot gevaar!
Voor uw informatie treft u bijgaand deze documenten aan.

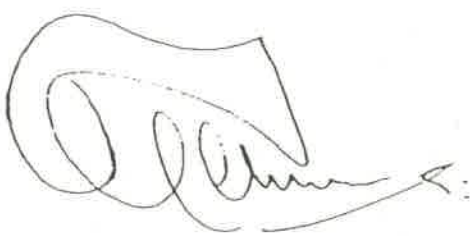
Natuurlijk ben ik steeds bereid om u op een onafhankelijke wijze nadere toelichting
te geven. Op mij kunt u dan ook altijd een beroep doen.

Ik hoop dat u de komende vier regeringsjaren als VROM minister een goed beleid
zult voeren voor zowel ons milieu als de volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

Met vriendelijke groeten en de meeste hoogachting,

Th. J. M. Hendriks, architect BNA
, stedenbouwkundige BNSP

Henri Dunantstraat 2
5051 KV Goirle

op 12 AUG. 98
Persoonlijk bij de SECR. v. J. MINISTER AFGEGEVEN.
JH